

EU:n datasäädöksen täytäntöönpanoa tukevan työryhmän 11. kokous

Aika

3.10.2024, klo 14:00-16:00

Paikka

Eteläesplanadi 4, Auditorio/Teams-kokous

Osallistujat

Puheenjohtaja:

Anna Wennäkoski, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö

Jäsenet:

Antti Helin, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

Hannele Timonen, johtava asiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö

Elisa Kotiniemi, hallitussihteeri, opetus- ja kulttuuriministeriö

Kristiina Vainio, ryhmäpäällikkö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Tuomas Rentola, johtava asiantuntija, Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Päivi Karkkola, lakimies, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Anne Kaartinen, lakimies, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Timo Koskimäki, kansainvälisten asioiden johtaja, Tilastokeskus

Maria Rautavirta, yksikön johtaja, liikenne- ja viestintäministeriö

Sihteeri:

Iiro Säynäjärvi, harjoittelija, liikenne- ja viestintäministeriö

Kokouksen avaus, esityslistan hyväksyminen ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 14.01. Esityslista ja edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

Datasäädöksen hallituksen esityksen ajankohtaiskatsaus ja kirjoitustyön eteneminen

Puheenjohtaja kertoi HE:n valmisteluajataulusta, joka etenee suunnitelmien mukaisesti. Tähdätään joulukuuksi lausunnoille. TEM vahvistanut kuluttaja-asiamiehelle esitettäviä valvontatehtäviä, joita OM on esittänyt lausuntokierroksella. Puheenjohtaja kiitti kontribuutiosta ja ratkaisusta. Toisena tärkeänä asiana korostettiin Kuthanekin HE-käsittelyä tammikuussa. Kunnat ovat olleet alustavasti kiinnostuneita asiasta, joten yritetään huomioida heitä.

Jotta HE saataisiin lausunnoille tavoitellussa aikataulussa, tulisi se saada minryyn marrasskuussa. HE:n vaikutukset henkilötyövuosimääriin tulisi saada tietää

mahdollisimman pian. Puheenjohtaja vahvisti hyvän palautteen erillislakiratkaisusta. Tuomioistuimien osalta on vielä tarve selvittää liikesalaisuuslakia ja markkinaoikeuden roolia. Keskusteltu markkinaoikeuden roolista ainoana toimivaltaisena tuomioistuimena. EU-tasolla vertailtuna aikataulu ollut hyvä. Sanktiopykäliden pitäisi olla pian selvillä, mutta vertailukohtaa EU:sta ei ole.

Kuluttaja-asiamiehen ja KKV:n ajankohtaiset kuulumiset datasäädöstyöstä

KA kiitti hyvästä lopputuloksesta ja jatkoi kertomalla tiedonantovelvoitteiden valvonnasta. KA kertoi kuluttaja-asiamiehelle tulevista valvontatehtävistä diaesityksen avulla, mikä jaettu Tiimerin työtilaan. Erityisesti pohdituttanut kuinka huomioida kuluttajakäyttäjät, jotta eivät jäisi huonompaan asemaan. EU:n datasäädöksen kuluttajan määritelmä vastaa asiallisesti kuluttajansuojalain 1 luvun mukaista määritelmää. Muiden kuin kuluttajakäyttäjien osalta valvontatehtävät eivät tulisi kuluttaja-asiamiehelle.

Datalukutaidon osalta valvontatehtävät tulisi kuluttajien osalta KKV:lle. Pykälätasolla muutoksissa huomioitava kuka toimii datakoordinaattorina. Ei vielä tarkempaa tietoa siitä miten käytännön tasolla asiat muotoituvat.

Rautavirta kiitti ratkaisusta, jolla päästään pykäliden ja HE:n parissa eteenpäin. Tärkeää tehdä asiat tehokkaasti ja välttää päällekkäisyyksiä. Myös puheenjohtaja ja TEM kiittivät tehdystä työstä.

Puheenjohtaja totesi KA:n mukaantulon vaikuttavan hyvältä erityisesti datasäädöksen kannalta, koska kuluttajakäyttäjät keskeinen kohderyhmä. Puheenjohtajatoi esiin myös, että OM oli lausunut tiedonantovelvoitteista myös datankäsittelijöiden palveluiden vaihtamisen yhteydessä. Keskusteltiin siitä, kenelle taholle nämä velvoitteet menisivät valvottavaksi. Todettiin, että koska traficomille menisi kokonaisvastuu pilvipalveluista, vaikuttaisi tarkoituksenmukaiselta jatkaa tämän osalta tältä pohjalta. Näin kokonaisvastuuta ei tarvitsisi pilkkoa. Traficom kannatti etenemistä esitetysti, yhteistyöllä mennään. Ei tarvetta muuttaa jo tehtyjä ehdotuksia. Puheenjohtaja kehotti osallistujia pohtimaan uutta tilannetta organisaatioissaan, jotta saadaan koko työryhmän kommentit mukaan.

Lakiluonnoksen ja HE-luonnoksen tekstien osittaiset hyväksynät (nykytilaa koskevilta osin) ja lisämuokkaukset

Puheenjohtaja esitteli osallistujille HE-luonnosta, jonka läpikäynti aloitettiin luvuittain alkaen nykytilasta. Työryhmä kommentoinut luonnosta hyvin ja puheenjohtaja kertoi saaduista kommentteista. Sektorikohtaisesta lainsäädännöstä tullut palautetta, ettei

kaikkia niitä koskevia teemoja tarvitsisi ottaa tähän HE:n tekstiin. Päätettiin, ettei oteta enempää sektorikohtaista sääntelyä, koska HE:n tarkoitus olla napakka.

Käytiin läpi toimivaltuuskysymyksiä ja puheenjohtaja toivoi, että Traficom käy vielä osaltaan huomiot läpi ja tiedusteli, onko kuluttaja-asiamieheltä tai KKV:ltä tulossa lisähuomioita. KKV kertoi, ettei uusia huomioita ole tulossa. Puheenjohtaja kehotti osallistujia lukemaan nykytilan vielä kokouksen jälkeen.

Lakiryhmässä pohdittu, mistä kaikista ilmoituksista tulisi ilmoittaa datakoordinaattorille ja mitä kaikkea dataa viranomaiset tarvitsevat ja keräävät. Datalukutaidon osalta OKM pohtii asiaa vielä sisäisessä palaverissa alkuviikosta. KKV tuottaa lisää tekstiä datalukutaidosta. Rautavirta totesi, että komission suuntaan voidaan näyttää mitä kaikkea hyvää on jo tehty esimerkiksi datakasvatuksessa ja hyvä, että teemaa sidotaan KKV:n puolelle. OKM ja KKV keskustelevat asiasta.

Puheenjohtaja totesi, että nykytilassa ei käyty kaikkia viranomaistehtäviä läpi, mutta arviomuistiossa asiasta pitkä teksti. Harkittavana on yhä, se tuodaanko viihteistely ja päivitetty arviomuistio HE:n kylkeen vahvistukseksi.

Datasäädöksen edellyttämästä kansallisesta lainsäädännöstä ei herännyt kommentteja. KKV lisää vielä tekstiä. TEM totesi, että liikesalaisuusasioita avattu arviomuistiossa, joten esitti kysymyksen, tarvitsee toistaa nyt. Puheenjohtaja vahvisti, että HE:ssä liikesalaisuusasioita avattaisiin muutostarpeita koskevassa luvussa. Liikesalaisuuksien osalta vaikuttaisi kuitenkin olevan täsmennys- tai muutostarpeita, joten täytyisi täsmentää esimerkiksi liikesalaisuuslain ja datalainsäädännön välinen suhde. Markkinaoikeuden osalta jos esitettäisiin markkinaoikeutta toimivaltaiseksi tuomioistuimeksi, mahdollisesti myös teknisempi muutos oikeudenkäymiskaareen. Olisi luontevaa, jos markkinaoikeus käsittelisi kokonaisia asiakokonaisuuksia, ilman että niitä irrotettaisiin toisistaan. Todettiin, että asiasta ei vielä saatu selkeää OM:n kantaa ja olisi hyvä saada lisää perusteluita tuomioistuinmenettelyiden keskittämiseksi markkinaoikeuteen. TEM totesi, että asiasta tulee keskustella uudestaan OM:n kanssa. Päätettiin, että puheenjohtaja luonnostelisi asiasta linjapaperin, joka lähetetään ryhmälle kommentteille.

Datasäädöksen VIII luvun ei tunnustettu aiheuttavan muutostarpeita voimassaolevaan lakiin. Toivotaan OKM:n kommentteja arkistoinnin suhteen.

Toimivaltaisen tuomioistuimen lisäksi OM:n kommentteja toivotaan liittyen ryhmä- ja edustajakanteeseen. Traficom kertoi täydentävänsä nykytilaa viranmaisyhteistyön osalta, muut täydentävät tarvittaessa. Pyydetään OM:ää lukemaan kohta edustajakanteista.

Puheenjohtaja totesi, että keskeisiä ehdotuksia koskevassa luvussa on tekstissä toistoa, joten koko työryhmän tulisi vielä katsoa kohtaa. Todettiin, että olisi hyvä keskittyä lain vaikutuksiin, kuten yleishuomioon vaikutuksista, pääasiallisiin viranomaisvaikutuksiin, hallinnollisen taakan vähenemiseen sekä työnjakoon. Lainsäädännön arviointineuvoston esittämät kysymykset vaikutuksista hyvin laajoja, asiasta keskusteltu vaikutustenarviointiyksikön kanssa, joka todennut vaikutustenarvioinnin ylittävän tavallisen HE:n arvioinnin laajuuden.

Tuomioistuimia koskeva osuus vaatii yhä työstämistä. Myös tiedonhallinnan muutosvaikutukset olisi hyvä arvioida. Viranomaisvaikutukset ja vaikutukset talouteen kaipaavat täydennystä. VM ei vielä ole ehtinyt tehdä muokkauksia vaikutustenarviointiin. Tilastokeskus kertoi tekevänsä toivotut lisäykset. Puheenjohtaja pyysi täydentämään esitystä myös perus- ja ihmisoikeusvaikutusten osalta. Lainsäädännön yhteisvaikutuksissa voisi huomioida ainakin tietosuojalain, kuluttajansuojalain sekä liikesalaisuuslain.

Lain soveltamisalaan liittyen toimivaltaisen viranomaisen osalta keskustelut ovat vielä kesken OM:n, UM:n ja SM:n kanssa. KKV kertoi katsovansa vielä muotoiluja 4 §:ään. Pohdittu viranomaisyhteistyötä ja sitä, tulisiko kaikista siirroista ilmoittaa Traficomille. Traficom totesi, että asetuksesta tulee ilmoitusvelvollisuus. Tilastokeskus totesi, että tietopyyntöjen olisi hyvä olla tiedossa datakoordinaattorilla. Vaihtoehtona olisi, ettei asiasta säädettäisi omaa pykälää, vaan siitä kerrottaisiin esimerkinomaisesti perusteluissa. Lakiryhmä voisi arvioida velvoittavuutta mm. kuntien suhteen. Puheenjohtaja totesi, että tulisi huomioida myös tiedot, jotka ovat tarpeen asetuksen noudattamiseksi huomioiden esimerkiksi raportoinnin sekä sitä varten tarvittaessa luotavat rekisterit. Sovittiin, että lakiryhmä ja Traficom pohtivat asiaa. KKV totesi datasäädöksen tiedonantovelvoitteen olevan päällekkäinen. Puheenjohtaja totesi, että pyrkimyksenä tulisi olla, että ei luoda tarpeettomia velvoitteita tai hallinnollisia käytänteitä.

Lisäksi lakiryhmässä ollut esillä tarkastuspykälä. Traficomilta tullut kommentteja viranomaisen tiedonsaantioikeuteen. Keskusteltu myös huomautuspykälän yhdistämisestä hallinnollisia pakkokeinoja koskevaan pykälään.

Puheenjohtaja kertoi, että seuraamusmaksuihin palataan seuraavassa kokouksessa. Lakiryhmän kokouksessa keskusteltu, että seuraamusmaksuissa tulisi olla enimmäis- ja vähimmäismaksuprosentit suhteessa toimijan liikevaihtoon, jotta oikeudenmukaisesti huomioitaisiin erikokoiset toimijat. Puheenjohtaja kertoi, että ehdotusta täydennetään datan välityspalveluihin liittyvien seuraamusmaksujen osalta. Viranomaisyhteistyö ollut esillä myös muiden EU-jäsenvaltioiden kanssa.

Puheenjohtaja kertoi, että esitys olisi tarkoitus saada tässä kuussa ministeriön johtoryhmään ja kysyi työryhmän mielipidettä aikataulusta. Sovittiin, että sovitut tekstit

Julkinen

tuotetaan kahden viikon kuluessa ja uudet tekstit katsotaan lakiryhmässä. Pyydetään OM:Itä kommentit. Tavoitteena, että valtaosa luonnoksesta valmiina kahdessa viikossa.

Työryhmän toimikauden jatkaminen

Työryhmän toimikautta esitettäisiin jatkettavaksi ensi vuodeksi. Puheenjohtaja kertoi, että henkilömuutoksina työryhmään esitetty Emma Särkkää Annina Hautalan tilalle.

Seuraava kokous

Seuraava kokous on 29.10. klo 13.00-15.00.

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.56.